

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Анна МАРИНИЧЕВА	СУТНІСТЬ ЗАКОНУ ЗАПЕРЕЧЕННЯ.....	138
Аліна МІНЧЕНКО	СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ПРАГМАТИЗМУ В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ.....	140
Олександр ПАСТУХ	ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СУСПІЛЬСТВА І ПРИРОДИ: АНТРОПОЦЕНТРИЗМ VS ЕКОЦЕНТРИЗМ.....	143
Анна ПОПОВИЧ	ПРОБЛЕМА СПІВВІДНОШЕННЯ ВІРИ ТА РОЗУМУ В ЛЮДСЬКОМУ БУТТІ.....	145
Микола БУХАНЕНКО, Іван КОТЕЛЬНИКОВ,	ГЕОПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	148
Марія ОДАРІЙ, Максим ЛАВРЕНТЬЄВ	ІСТОРІЯ СТОМАТОЛОГІЇ ВІД ЕПОХИ ЕНЕОЛІТУ ДО СЬОГОДЕННЯ.....	150
Єгор ДУБІНЄНКО, Анастасія ЄГОРОВА	УКРАЇНСЬКО-РУМУНСЬКІ МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ У ДОБУ ДИРЕКТОРІЇ УНР 1918-1920 РОКИ.....	152
Альвіна ПИСАРІВСЬКА	ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ОДЕСИ.....	154
Кирило СТОЯНОВ, Артем ЯРОШ	МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ УКРАЇНСЬКОЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	157
Валерія ТВЕРДОВСЬКА	ПОЛІТИЧНІ ТА ШЛЮБНІ ЗВ'ЯЗКИ ПЕРІОДУ КИЇВСЬКОЇ РУСІ.....	159
Талла ЧАЙКОВСЬКА, Богдан ВИБОРНИЙ	КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.....	161
Дмитро ЧОЛАК	НАСЛІДКИ ГОЛОДОМОРУ ДЛЯ САМОУСВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ.....	163
Вікторія ДІДЕНКО	БУЛІНГ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ (на матеріалах соціологічного дослідження).....	165
Вячеслав ФІЛІПЧУК	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	168
Віолета СВІТЛИЦЬКА	ЕТИМОЛОГІЯ ТА ДОФІЛОСОФСЬКЕ РОЗУМІННЯ ФЕНОМЕНУ «ЖІНКА».....	170
Mykola KICHKA	PROFESSIONAL TRAINING PECULIARITIES OF SPECIALISTS IN THE ECONOMIC DOMAIN.....	173

Пам'ять про Голодомор стала невід'ємною частиною національної пам'яті українського народу [3]. Щороку в четверту суботу листопада українці запалюють свічки як символ пам'яті про вбитих голодом. У понад 40 містах 15 країн світу споруджені пам'ятники чи встановлені інші пам'ятні знаки на вшанування пам'яті жертв Голодомору.

Список використаних джерел:

1. “Жнива скорботи” (Harvest of Sorrow) – Роберт Конквест.
https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3392#google_vignette
2. “Голодомор 1932-1933 років в Україні: причини та наслідки” – Станіслав Кульчицький.
3. Марочко В. – Голодомор 1932 – 1933 рр.
<https://library.kre.dp.ua/Books/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%201932-1933/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%20-%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%201932-1933%20%D1%80%D1%80.-2007.-64%20%D1%81..pdf>
4. Голодомор. Причини та наслідки.
<https://germany.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/golodomor-v-ukrayini-1932-1933-rokiv/golodomor-prichini-ta-naslidki>
5. Визнання Голодомору геноцидом.
<https://holodomormuseum.org.ua/vyznannia-holodomoru-henotsydom/>

Вікторія ДІДЕНКО,

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
ОПП «Переклад (перша - англійська, друга - китайська)»,

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н.,

професор кафедри філософії, соціології та
менеджменту соціокультурної діяльності

Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

БУЛІНГ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ

(на матеріалах соціологічного дослідження)

Тема булінгу стала гострою соціальною проблемою нашого суспільства з її зародження по сьогодні. Розвиток технологій сильно вплинув на поширення кібербулінгу та фактично відкрив двері для агресорів. Соціальні зміни та вкоріненні думки сильно впливають на поведінку та оціночну думку суспільства, що часто призводить до розділення: такий не такий.

Соціальні та культурні норми, цінності, а також вплив виховання грає не менш важливу роль у вкоріненні цього жахливого явища. Тож можна сказати, що тема булінгу є багатогранною і захоплює не одну сферу життя.

Булінг — це агресивна і вкрай неприємна поведінка однієї дитини або групи дітей по відношенню до іншої дитини, що супроводжується постійним фізичним і психологічним впливом. Перші публікації про явище булінгу були

написані в 1905 році Келілом Дьюксом. Ввів в обіг це поняття Дан Ольвеус у 1978 році.

В Україні кардинальні зміни стосовно булінгу відбулись у 2018 році – це явище було закріплено законодавчо, а з 19 січня 2019 року закон набув чинності. Закон включає в поняття булінгу випадки економічного та сексуального насильства, насильство із застосуванням засобів електронних комунікацій.

Булінг не можна вважати просто сваркою. Дитячий фонд ООН, ЮНІСЕФ називає цькування як небажану, агресивну поведінку школярів із метою залякування, демонстрації сили, приниження.

Ось деякі ознаки булінгу, які відрізняють його від звичайної сварки чи конфлікту:

- завжди є три сторони учасників: агресор, жертва та спостерігач;
- може виникати неочікувано, коли дитина опиняється в ситуації переслідування або сама приєднується до агресора;
- негативно впливає на фізичне та психічне здоров'я всіх учасників;
- супроводжується реальним фізичним чи психологічним насиллям: жертву дражнять, шантажують, б'ють, залякують, висміюють, псують речі, принижують, розповсюджують плітки, оприлюднюють особисту інформацію/фото в соціальних мережах;
- якщо відбувся одного разу, може повторюватися знову й знову; дитині важко протистояти булінгу самотужки;
- у кривдника немає розкаяння, дії булінгу усвідомлені [1].

Причини появи цькування дослідники об'єднують у чотири групи.

1. Особисті причини;
2. Сімейні причини;
3. Чинники середовища;
4. Соціальні причини.

Більшість гіпотез представлених в практичній частині підтвердилися результатами дослідження. 100% респондентів у відкритому питанні “Чи можна уникнути цькування в школі?” обрали варіант відповіді: “ні, цього неможливо уникнути”.

Дослідження проблеми булінгу серед українських школярів виявило тривожну тенденцію: насильство в освітньому середовищі стає все більш поширеним явищем. Отримані дані свідчать про те, що булінг набуває системного характеру і зачіпає все більше дітей та підлітків. Особливо вразливими є учні, які відрізняються від своїх однолітків зовнішністю, інтересами чи соціальним статусом.

Фізичне насильство, психологічні знущання та кібербулінг – це лише деякі з проявів булінгу, які завдають непоправної шкоди психічному здоров'ю дітей. Жертви булінгу часто відчувають тривогу, депресію, самотність та безсилля. У деяких випадках це може призвести до суїцидальних думок та дій.

Причини булінгу різноманітні і включають як індивідуальні особливості булерів, так і соціальні фактори. Бажання домінувати, низька самооцінка,

прагнення до популярності, а також свідчення насильства в сім'ї – все це може спонукати підлітків до агресивної поведінки.

Важливо зазначити, що булінг – це не лише проблема окремих дітей, а й відображення загальних проблем суспільства. Толерантність, повага до іншого та вміння вирішувати конфлікти мирним шляхом – це навички, які необхідно виховувати з дитинства.

Для ефективної боротьби з булінгом необхідна спільна робота освітян, психологів, батьків та учнів. Важливо створити в школах атмосферу довіри, де кожен учень почуватиметься захищеним. Регулярні тренінги для вчителів та учнів, розробка антибулінгових програм та залучення батьків до вирішення проблеми – це лише деякі з можливих кроків.

Проблема булінгу є надзвичайно складною і вимагає комплексного підходу. Однак, спільними зусиллями ми можемо створити безпечне та дружлюбне середовище для навчання і розвитку наших дітей.

Список використаних джерел:

1. Богдан В. М. Проблема шкільного булінгу серед підлітків. CORE – Aggregating the world's open access research papers. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/287324365.pdf> (дата звернення: 20.11.2024).
2. БУЛІНГ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМА ОЧИМА ДИТИНИ | науковий вісник ужгородського національного університету. серія: право. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/232028> (дата звернення: 20.11.2024).
3. Булінг як вид насильства. Регіональний центр професійної освіти ім. О.С. Єгорова. URL: https://rescentre.org.ua/images/Uploads/Files/poperedzhenya_dl/buling_article.pdf.
4. Воронцова О. 40% дитячих самогубств – це наслідок булінгу з боку однолітків (дослідження). ГЛАВКОМ. URL: <https://glavcom.ua/news/40-dityachih-samogubstv-ce-naslidok-bulingu-z-boku-odnolitkiv-doslidzhennya-455022.html> (дата звернення: 20.11.2024).
5. Король А. Причини та наслідки явища булінгу. URL: https://rescentre.org.ua/images/Uploads/Files/poperedzhenya_dl/buling_article.pdf.
6. Освіта.ua. Булінг: причини явища та його профілактика в школі. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/school/method/83083/> (дата звернення: 20.11.2024).
7. Освіта.ua. Булінг та толерантність у закладах освіти під час війни: дослідження. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/school/reform/92534/> (дата звернення: 20.11.2024).
8. Причини булінгу: результати масштабного дослідження в українських школах. МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ. URL: <https://mon.gov.ua/news/prychyny-bulinhu-rezultaty-masshtabnoho-doslidzhennia-v-ukrainskykh-shkolakh>
9. Туранська А. Булінг як соціально-психологічний феномен в освітньому середовищі закладів вищої освіти. Lviv State University of Internal Affairs Institutional Repository (LvSUIAIR): Головна сторінка. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/6723/1/Туранська%20Анастасія%20Андріївна.%20Магістерська%20робота.%20ДФН.%202023%20рік.pdf> (дата звернення: 20.11.2024).
10. Українська правда. Життя. Понад 50% українських школярів зазнають булінгу – дослідження. Українська правда. Життя. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/skilki-ukrajinskih-shkolyariv-poterpayut-vid-bulingu-doslidzhennya-302695/> (дата звернення: 20.11.2024)
11. Як допомогти дитині, якщо вона піддається булінгу?. Що таке булінг?. URL: <https://stopbullying.com.ua/adults/advice/12> (дата звернення: 20.11.2024).

12. #EndViolence: як подолати булінг, на думку молоді. U-Report УКРАЇНА. URL: <https://ukraine.ureport.in/story/390/> (дата звернення: 20.11.2024).
13. Opendatabot. Близько 100 справ щодо булінгу в українських школах на рік – Опендатабот. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/bullying-in-school-2023> (дата звернення: 20.11.2024).

Вячеслав ФІЛПЧУК,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
ОНП «Професійна освіта»,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ

Внаслідок зростання міграційного руху і економічної глобалізації, яка підвищує інтенсивність міжкультурних зустрічей, проблеми міжкультурної комунікації проявляються все чіткіше. Комунікація відображає найважливіший елемент нашого співіснування. Якщо людина щось не розуміє або неправильно розуміє, виникає не тільки відчуття незручності, але розвивається агресія, що може спричинити конфлікт. Однією з проблем, що заважають комунікації між представниками різних культурних традицій, є проблема низького рівня міжкультурної компетентності особистості. Інтеркультурна компетентність - це не лише знання мови та знання країнознавчого характеру, а також вміння та досвід, без яких розуміння людини іншої культури стає нелегким. Не розуміючи іншу культуру, не можна говорити про рефлексію на власну культуру, її розвиток стає неможливим. Відповідно, взаємодія двох культур, внаслідок чого відбувається пізнання як власної, так і чужої культури, видається неможливою.

Саме фахівці з міжнародних відносин, зокрема – з міжнародної економіки повинні бути включені в площину інкультурації, повинні демонструвати здатність до мультикультурного фахового спілкування.

Феноменологію мультикультурної освіти досліджували Любов Тархова, Віра Терехова, Ольга Галіцян, Оксана Сніговська, Лю Їге.

Мета дослідження: визначити методологічні підходи та педагогічні умови формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх фахівців з міжнародної економіки.

Предмет дослідження – педагогічні умови та модель формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці.

Гіпотеза дослідження: формування інтеркультурної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у професійній підготовці